

Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta

[kirjaamo\(at\)rovaniemi.fi](mailto:kirjaamo(at)rovaniemi.fi)

Lausuntopyyntö 15.5.2024

Hirvasjärven yhteismetsän täydennetty maa-aineslupahakemus, Nuottajärven sora-alue, Nuottarovan 2-luokan pohjavesialue, Kolari

Hakemus

Hirvasjärven yhteismetsä hakee maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa hiekan ja soran ottamiselle yhteensä noin 2,8 hehtaarin kokoiselta suunnitelma-alueelta Kolarissa sijaitsevalta tilalta Hirvasjärven yhteismetsä RN:o 1:0, kiinteistötunnus 273-874-1-0. Varsinaisen ottamisalueen koko on n. 0,84 hehtaaria. Lupaa haetaan 25 000 k-m³:n suuruiselle ottomäärälle kymmeneksi (10) vuodeksi.

Täydennetyt hakemuksen mukaan ottoalue sijaitsee Kolarin Nuottarovan (12273163) 2-luokan pohjavesialueella. Hakemuksen mukaan pohjaveden pinnan keskimääräiseksi korkeustasoksi alueella on arvioitu +166,0 metriä (N2000), joka perustuu ottoalueelta n. 350 m kaakkoon sijaitsevan suppa-alueen vedenpinnantasoon. Alin suunniteltu ottotaso on hakemuksen mukaan tasolla +173,0 metriä (N2000). Ottamissyvyys on hakemuksen mukaan enintään 6 metriä. Hakemuksen mukaan ylimmän havaitun pohjavesipinnan yläpuolelle jätetään 4 metrin suojakerros. Pohjaveden havaintoputki asennetaan suunnitelmassa esitettyyn paikkaan tai viranomaisen osoittamaan paikkaan kairaamalla.

Hakemuksen mukaan ottoalue ei sijoitu rantavyöhykkeelle, suojelualueen läheisyyteen eikä hankealueelta ole suoraa vesistöyhteyttä Natura-alueeseen. Hankealueen lähin vesistö on n. 90 metrin etäisyydellä alueesta itään sijaitseva Nuottajärvi. Lähin asuinrakennus sijaitsee alueesta n. 600 metrin etäisyydellä etelässä. Suunnitellun ottoalueen tukitoimintoalueen läpi kulkee metsäautotie.

Hakemuksen mukaan lupa-alueella työskentelevien koneiden kuntoa seurataan niin, että mahdolliset vuodot havaitaan ja korjataan välittömästi. Polttoaineita ei varastoida pidempiaikaisesti toiminta-alueella. Alueella kulkeva metsäautotie pidetään kulkukelpoisena ja soranotosta varoitetaan merkein.

Hakemuksen mukainen uusi ottamisalue maisemoidaan lopuksi, mutta jälkihoitotöitä voidaan tehdä myös vaiheittain ottamisen edetessä. Ottamistoiminnan päätyttyä kaivannon reunat luiskataan kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Maisemointiin käytetään alueelta kuorittuja pintamaita ja lisäksi isoja kiviä ja pultereita voidaan käyttää luiskaamisen lisäksi myös kasoina tai alueina alueen monimuotoisuuden lisäämiseen. Jälkihoitona ei tehdä erillisiä multauksia tai istutuksia, vaan alueelta kuorituista

10.6.2024

pintamaista pyritään saamaan tarvittava kasvualusta ja ympäröivä metsä siementää alueen tehokkaasti.

Hakemuksen mukaan ottoalueen itäpuolella on vanha ottoalue, jonka on suunniteltu toimivan ottamistoiminnan tukitoimintoalueena. Koska vanha ottoalue sijaitsee myös pohjavesialueella, sen maisemointi ja jälkihoito suoritetaan nyt suunnitellun uuden ottamisen yhteydessä. Maisemointisuunnitelmassa on esitetty alueet, joissa luiskat ovat liian jyrkät. Ne loivennetaan läjittämällä uudelta ottoalueelta saatavilla maamateriaaleilla. Mikäli luiskilla tai ottoalueen pohjalla on tapahtunut jo palautumista aluskasvillisuuden ja puuntaimien kasvun osalta, niihin kohtiin ei kosketa eikä toimintaa uloteta niiden päälle, vaan luonnollisen palautumisen annetaan jatkua. Niille pohjan alueille, jossa ei palautuminen ole alkanut, luiskauksiin rakennetaan pintakerros maisemointisuunnitelman mukaan.

Pohjavesialue

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Nuottarovan (12273163) 2-luokan pohjavesialueella (vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue). Nuottarovan pohjavesialueen luokitus on tarkistettu keväällä 2024 (kuuleminen pidetty 21.2.-22.3.2024) lainsäädäntöä (vesienhoidon ja meren hoidon järjestämisestä annettu laki 1299/2004, luku 2 a) vastaavaksi. ELY-keskus tallentaa luokitusmuutokset pohjavesitietojärjestelmään kevään 2024 aikana.

Nuottarovan pohjavesialue sijaitsee Kolarin Pasmajärven kylältä n. 7,5 kilometrin etäisyydellä itäkaakossa. Pohjavesialue sijoittuu luode-kaakko-suuntaiseen harjujakson osaan, jossa materiaali on pääsoin hiekkaa ja soraista hiekkaa. Alueella muodostuu laskennallisesti pohjavettä noin 340 m³/d.

Kaavatilanne

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemuksen tarkoittama alue sijoittuu voimassa olevassa Tunturi-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4528). M-merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Lisäksi alueen välittömään läheisyyteen on osoitettu moottorikelkkailureitti.

ELY-keskuksen näkemys on, että suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa osoitettuun tarkoitukseen. Toiminnassa tulee kuitenkin huomioida turvallisuusnäkökohdat myös kelkkailureitin käyttäjien osalta.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että lupahakemuskohteesta koilliseen noin 90 metrin etäisyydellä sijaitsee Nuottajärvi, joka kuuluu Natura 2000-ohjelmaan kuuluvaan Tornionjoen ja Muonionjoen vesistöön (FI 1301912).

10.6.2024

Tornionjoen ja Muonionjoen vesistön Natura-alueen pääasiallisena toteutuskeinona on Ruotsin ja Suomen välinen rajajokisopimus. Niiltä osin, kun rajajokisopimuksessa ei ole erityisiä määräyksiä noudatetaan vesilain säännöksiä. Tornion–Muonionjoen sivuvesistöjen osalta toteutuskeinona on myös koskiensuojelulaki.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät merkittävästi heikennä Natura 2000 –verkostoon kuuluvan alueen varausperusteena olevia luontoarvoja.

Suunnitellulla alueella ei ole perustettuja luonnonsuojelualueita, valtioneuvoston hyväksymiä luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia alueita, luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyyppisiä eikä myöskään tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden 1 ja 3 koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä, liitteiden 5 ja 6 esiintymis- tai havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden II ja IV eläin- tai kasvilajien havaintopaikkoja.

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen, luonnonsuojelulain 73 § nojalla rauhoitettujen suurten petolintujen pesäreviirejä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan alueen luontoarvot eivät siten rajoita maa-aineksen ottamista hakemusalueella.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-ainelain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-ainelain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle. Esimerkiksi maa-ainelain 3 §:n 3 momentin mukaan maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Ympäristöministeriön oppaassa *Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön* (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2023:30) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu soranotto toiminta sijoittuu pohjavesialueen keskiosaan, pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle vanhan ottoalueen yhteyteen. Hakemuksen mukainen suunniteltu uusi ottamistoiminta sijoittuu n. 90 metrin etäisyydelle

10.6.2024

Nuottajärven rannasta. Toinen maisemoitavista vanhan ottamisalueen rintuuksista sijoittuu n. 40 metrin etäisyydelle rantaviivasta.

Lapin ELY-keskus muistuttaa, että maa-aineslain 3 §:n 3 momentin mukaan maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Ympäristöministeriön oppaan (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväan käyttöön*) mukaan rantavyöhykkeen leveyteen vaikuttaa alueen topografia, maisema ja kasvillisuus. Rantavyöhyke on yleensä noin 100 metriä, mutta voi vaihdella poikkeustapauksen 50 metristä 200 metriin. Pääsääntö on, että ottamisalue ei näy rantamaisemassa.

ELY-keskus katsoo, että uusi ottamisalue sijoittuu lähes suosituksen mukaiselle etäisyydelle järven rantaviivasta. ELY-keskus kuitenkin suosittelee, että järven ja ottamisalueen väliin jäävää suojavyöhykettä kasvatettaisiin suositeltuun vähintään 100 metriin. Myöskään tukitoimintoaluetta ei tulisi sijoittaa 100 metriä lähemmäs rantaviivaa. Lisäksi sekä uuden kaivualueen että vanhojen ottorintuuksien maisemoinnissa tulee ottaa huomioon alueen näkyvyys järven suunnalta.

Lupaharkinnassa tulee huomioida edellä ja seuraavassa esitetyt asiat:

Ottamistoiminta ja suojakerrospaksuudet

Lapin ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueella toimittaessa on noudatettava erityistä huolellisuutta. Ottoalueen korot tulee merkitä alueelle näkyvästi ja riittävän tiheästi, jotta alinta ottotasoa ei aliteta missään tilanteessa ja että pohjaveden pinnan päälle jää aina vähintään neljän (4) metrin suojakerros koskemattomaa maa-ainesta. Korot tulee myös tarkistaa riittävän usein, ja korkotasojen mittauksesta tulee pitää työmaapäiväkirjaa.

Toiminnassa tulee myös huolehtia siitä, ettei maaperään ja pohjaveteen pääse polttoainepäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava toimintaa valvovalle viranomaiselle. Pohjavesialueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita, poltto- ja voiteluaineita, eikä koneita tule huoltaa tai tankata ottamisalueella. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että pölyämisen ehkäisyyn ei tule pohjavesialueella käyttää suolaamista.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua, eikä pohjavesialueelle tule varastoida muualta tuotua kiviainesta, kuten kalliomursketta.

ELY-keskus myös muistuttaa, että kaikkien jätevesien imeyttäminen maaperään on luokitellulla pohjavesialueella kielletty.

Tarkkailu

Hakemuksessa ei ole erikseen esitetty suunnitelmaa toiminnan pohjavesivaikutusten tarkkailuksi. Hakemuksessa todetaan, että mikäli kaivamisessa havaitaan pohjavettä,

10.6.2024

kaivamisen pohjan tasoa nostetaan välittömästi niin, että pohjaveden päälle jätetään vähintään 3–4 metrin puhdas maakerros.

Alueella ei ole tällä hetkellä pohjaveden havaintoputkea. Alueelle on kuitenkin tarkoitus asentaa pohjaveden havaintoputki suunnitelmapiirustuksissa esitettyyn paikkaan.

Lapin ELY-keskus katsoo, että suunnitellulla ottoalueella tulee olla kairaamalla asennettu pohjaveden havaintoputki, joka on asennettu siten, että se ulottuu vähintään neljä (4) metriä alimman suunnitellun ottotason alapuolelle. Havaintoputken tulee olla rakenteeltaan sellainen, että se soveltuu tarvittaessa myös pohjavesinäytteenottoon.

ELY-keskus katsoo, että pohjaveden pinnantaso tulee mitata ennen toiminnan aloittamista, jotta alueelle voidaan määrittää luotettavasti alin sallittu ottamistaso. Alinta ottamistasoa on tarvittaessa nostettava suunnitellusta +173,00 metristä (N2000), mikäli mittaustulokset antavat siihen aiheita.

ELY-keskus katsoo, että pohjaveden pinnantason tarkkailua tulee tehdä neljä (4) kertaa vuodessa. Pohjavedenpintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvojalle vuosittain sähköisesti.

Lisäksi toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että alueelle asennettavan havaintoputken putkikortti toimitetaan Lapin ELY-keskukselle havaintopaikan pohjavesitietojärjestelmään (Pisara/Povet) tallentamista varten.

Jälkihoito ja maisemointi

Koska kyseessä on pohjavesialueelle sijoittuva toiminta, on jälkihoitotoissa oltava erityisen huolellinen. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitöitä tehdään alueella oton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotyöt tulee yksilöidä mahdollisessa lupapäätöksessä.

ELY-keskus pitää hyvänä, että suunnitelmaan kuuluu myös vanhan ottamisalueen maisemointi esitetyn mukaisesti. Erityisesti maisemoinnissa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota uuden kaivualueen ja vanhojen ottorintuuksien sopeuttamisessa ympäristöönsä sekä alueen mahdolliseen näkyvyyteen järven suunnalta katsottuna.

ELY-keskus katsoo, että Nuottarovan alueella keskeinen jälkihoitotoimenpide on alueen metsittäminen alueelle tyypillisillä puuntaimilla. Lisäksi ELY-keskus katsoo, että valvovalle viranomaiselle tulee esittää hyvissä ajoin ennen lupa-ajan päättymistä tarkempi suunnitelma alueen lopullisesta maisemoinnista, sillä alueen jälkihoitotyöt ja maisemointi tulee tehdä luvan voimassaoloaikana.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva

10.6.2024

rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden ja pohjaveden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2–3 vuotta.

Mikäli pintamateriaalia tuodaan alueelle ulkopuolelta, on siihen aina oltava lupaviranomaisen hyväksyntä, ja pintamateriaalina tulee käyttää ainoastaan puhtaita maa-aineksia, joista ei kulkeudu haitallisia aineita pohjaveteen. Toiminnanharjoittajan tulee pyydettäessä pystyä esittämään aineksen alkuperä.

Jälkihoitoa toteutettaessa tulee huolehtia siitä, ettei pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ole liian hienorakeista. Hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön*, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2023:30).

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista ilman, että hankkeesta aiheutuu maa-aineslain 3 §:n vastaisia vaikutuksia, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat.

ELY-keskus korostaa ottamisen vaiheistamista ja huolellista toimintakulttuuria ja muistuttaa, että pohjavesialueiden suojelussa tulee huomioida nykyisten vedenottotarpeiden lisäksi myös mahdollisesti tulevat vedenottotarpeet pitkälle tulevaisuuteen.

Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että toiminnanharjoittaja on vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvanhaltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettua otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

10.6.2024

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut ylitarkastaja Ari Neuvonen (luonto).

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Lindholm ja ratkaissut hydrogeologi Anne Lindholm.

Tämä asiakirja LAPELY/1643/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
LAPELY/1643/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lindholm Pia 10.06.2024 10:06

Ratkaisija Lindholm Anne 10.06.2024 10:07

Asiakirja / viesti on vastaanotettu / lähetetty edelleen valmisteluun.

Rovaniemen kaupunginkirjaamo
Registry Services of Rovaniemi City

+358 16 322 6014

kirjaamo@rovaniemi.fi

Postiosoite:

Rovaniemen kaupunginkirjaamo

PL 8216

96101 Rovaniemi

Asiakirjojen toimittaminen/asiointiosoite:

Asiakaspalvelupiste Osviitta (ma-pe kello 9.00-15.00)

Koskikatu 19, PL 8216

96101 Rovaniemi

www.rovaniemi.fi

[Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#)

Henkilö- ja arkaluonteisia tietoja sisältävät sähköpostit tulee lähettää Rovaniemen kaupungin turvapostipalvelun kautta.

Turvapostipalvelun saat käyttöön osoitteessa <https://turvaposti.rovaniemi.fi>. Täytä kentät ohjeen mukaisesti. Rekisteröidyttäsi saat ilmoittamaasi sähköpostiin linkin salatun postin lähettämiseksi. Avaa linkki ja täytä luottamuksellisen viestin vastaanottajakenttään kirjaamo(at)rovaniemi.fi ja muut tiedot.

----- Forwarded message -----

Lähettäjä: Lindholm Pia (ELY) <pia.lindholm@ely-keskus.fi>

Date: ma 10. kesäk. 2024 klo 10.13

Subject: Lausunto täydennetystä maa-aineslupahakemuksesta, Hirvasjärven yhteismetsä, Nuottajärven sora-alue, Nuottavaara, Kolari, Hirvasjärven yhteismetsä 1:0, kiinteistötunnus 273-874-1-0

To: kirjaamo@rovaniemi.fi <kirjaamo@rovaniemi.fi>

LAPELY/1643/2024

Hei,

Liitteenä Lapin ELY-keskuksen tänään antama lausunto Hirvasjärven yhteismetsän Kolarin Nuottajärvelle sijoittuvasta täydennetystä maa-aineslupahakemuksesta.

Terveisin,

Pia Lindholm

Ylitarkastaja

pia.lindholm@ely-keskus.fi

029 503 7501, vaihde 029 502 4000

Maankäyttö ja ympäristövaikutukset -yksikkö

Lapin ELY-keskus, Hallituskatu 3 B, PL 8060, 96101 Rovaniemi

www.ely-keskus.fi/lappi | https://twitter.com/Lapin_ELY

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan henkilölle tai yhteisölle, jolle se kuuluu. Viesti saattaa sisältää luottamuksellista tietoa. Jos olet saanut viestin erehdyksessä, sinulla ei ole siihen käyttöoikeutta. Tässä tapauksessa ilmoita siitä lähettäjälle ja poista viesti postilaatikostasi.